ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ - 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ —БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20 ЖОВТНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, OCTOBER 20, 1976 No. 201. VOL. LXXXIII

Аліція Сивулич кандидує на конґресменку

Істон, Па. — Аліція Сивулич, асистент - ректор в студентсько - адміністративних справах Ляфаєтт коледжу в цьому місті східньої Пенсильвенії, є кандидаткою Республіканської партії на конгресменку з 15-го дистрикту цього стейту. Рішення п-і Сивулич кандидувати на цей пост запало негайно після того, як найменований республіканський кандидат зрезиґнував, і виглядало, що демократичний конґресмен Фред Руні, який займає цей пост вже 13 років, виграв би виборя без опонента. Уважаючи, що це незгідне з основними принципами демократії, п-і Сивулич сконтактувалася з місцевим комітетом Республіканської партії і, висловивши охоту кандидувати, одержала піддержку і допомогу.

Аліція Сивулич

П-ні А. Сивулич одержала академічні ступні бакалявра і маґістра в ділянці освіти в Піттсбурзькому університеті та після двох років педагогічної праці займала пост асистента ректора студенток при цьому університеті. Опісля працювала в Кентському стейтовому університеті, а останні три роки займає теперішній пост в Ляфаєтт коледжі. Її біографія поміщена „Гу іс Гу оф Амерікен Вумен 1975-76".

П-і А. Сивулич є від років активна в Українській Православній Лізі і минулого року стала першою жінкою на чолі цієї організації. Цього року 29-та річна конвенція УПЛіґи переобрала пані Сивулич на цей пост.

У своїй передвиборчій кампанії, 33-літня кандидатка наголошує конечність більшого заінтересування Конґресу ЗСА проблемами людей, яких вони репрезентують. Замало говорити про дефіцитні бюджети, інфляцію і витрату грошей, каже пані Сивулич, а в цей сам час підвищувати свої власні платні та подорожувати на кошт платників податку.

Чоловік п-ні Сивулич, д-р Степан Сивулич, рівнож університетський адміністратор по професії, займає пост ректора студентських справ при Аллентавнському коледжі. Родина Сивуличів є членами 44-го Відділу УНСоюзу.

Округа УНС в Рочестері зближається до виконання організаційної квоти

Рочестер. — Відділ рочестерської Округи, придбавши вже 81 нових членів, тобто більше як в цілому 1975-му році, є на добрій дорозі до виконання річної квоти 140 нових членів в 1976-му році, звітував обласний організатор Василь Оріховський під час організаційних нарад, які відбулися тут в суботу, 16-го жовтня, в приміщенні Українсько - Американського Клюбу.

Збори відкрив і ними проводив до початку дискусії Василь Гузар, голова Окружного комітету Відділів в Рочестері. В зборах взяли участь представники Відділів: 36, 66, 217, 289, 316, 367,437 і новоствореного 89-го Відділу, представників якого в особах Василя Шпиця, предсідника, Павла Прокопенка, секретаря, і Леоніда Підлісного, члена Управи, привітав на вступі В. Оріховський, а опісля головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір.

Представляючи пляни осінньої членської кампанії, метою якої є приєднання до кінця року 3,000 нових членів, забезпечених на суму 6 мільйонів долярів, В. Оріховський пригадав, що за виконання повної квоти Округа одержує бонус в сумі 2-ох дол. за кожного нового члена і 1-го дол. за члена при виконанні квоти на 75 відсотків. Заохочуючи секретарів і організаторів до інтенсивної праці, В. Оріховський заявив, що він є кожночасно готовий допомогти їм в організаційних зусиллях.

Головний предсідник Й. Лисогір, звітуючи про загальний розвиток УНСоюзу, сказав, що загальне майно установи зближається до 41 мільйона долярів. Українська Будівля УНСоюзу в Джерзі Ситі є вповні вирентувана, а Союзівка матиме рекордовий рік. Заявляючи, що ріст членства не є задовільний, головний предсідник закликав до більш інтенсивних зусиль в цій ділянці всіх Відділів УНСоюзу. В заключенні Й. Лисогір поінформував присутніх про XII Конґрес Українців в Америці, який відбувся в Ню Йорку 8-10 жовтня, та про виборчу кампанію. Він поґратулював Василеві Поповичеві, Теодорові Кубаричеві, Володимирові Гаврилякові, Михайлові Малинівському, А. Скібицькому і п-і Марії Ковальчук за їхні успіхи в організаційній праці.

Союзовий ветеран Константин Шевчук, заступник голови Округи, проводив дискусією, в якій взяли участь: В. Попович, Т. Кубарич, В. Гузар, В. Дзюба, Ю. Лялюк, п-ні Ковальчук і п-і Шміґель. На закінчення зборів К. Шевчук висловив признання канцелярії УНС за справне адміністрування і закликав присутніх до дальших організаційних зусиль, щоб причинитися до росту цієї найбільшої української установи у вільному світі.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА МАРІЇ СТИРАНКИ В ПАРИЖІ

Париж. — Українське життя в Парижі збагатиться незабаром ще однією культурно - мистецькою подією. Відома зі своїх виставок в Канаді та в ЗСА малярка Марія Стиранка з Торонта влаштовує там незабаром виставку своїх художніх праць, покаже паризькій публіці ряд своїх акварель. В цій мистецькій галузі вона досягнула в останньому часі чималих успіхів. Виставка відбудеться в Ґалерії Жана Каміона в днях між 7-им та 28-им листопада 1976 року і буде відчинена кожного дня, крім неділі перед полуднем.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАК ВИСТУПИТЬ В РАДІО

Ню Йорк. — 11-річний Андрійко Богачевський, син Олега і Мирослави Богачевських з Ню Йорку, є одним із трьох молодих талантів, які виступлять на музичній передачі ВБЛІ (99.5 Ф. М.) тут в неділю, 24-го жовтня, о годині 1-ій по полудні. Андрійко, який студіює фортепіяно, відіграє кілька композицій під час цієї одногодинної програми, що носить назву „Про талановитих дітей".

МОСКВА КРИТИКУЄ ФОРДА ЗА ЗУСТРІЧ З „ПОКИДЬКАМИ СУСПІЛЬСТВА"

Москва. — Минулої п'ятниці, 15-го жовтня, партійна „Правда" надрукувала повідомлення совєтського аґенства ТАСС з гострою критикою президента Форда за те, що він зустрівся в Білому Домі з „еміґрантськими покидками суспільства". В повідомленні ТАСС дослівно сказано:

„Спостерігаючи мінливість виборчої кампанії в З'єднаних Стейтах, треба з жалем ствердити, що кандидати переступають лінію. Це одинокий спосіб, в який совєтський нарід може інтерпретувати таку крайньо недружню акцію, як відбуття зустрічі в Білому Домі з еміґрантськими покидками суспільства з Балтійських та інших республік Совєтського Союзу, Польщі, Чехо - Словаччини і Юґославії. Промовляючи до ренеґатів, республіканський кандидат сказав багато дечого такого, що не має нічого спільного зі серйозним, державницьким підходом до міжнародних справ" — сказано в повідомленні - коментарі ТАСС відносно зустрічі президента Форда з провідними діячами поодиноких етнічних груп в Білому Домі у вівторок, 12-го жовтня.

Форд підписав закон про перепис населення та інші

Вашінґтон. — Президент Джералд Форд підписав в понеділок, 18-го жовтня ц. р. закон про переведення перепису населення в ЗСА в половині декади, а не як досі що кожних 10 років. У своїй заяві Президент відмітив, що цей закон забезпечить уряд ЗСА достатніми статистичними інформаціями, які дуже часто є підставовою базою для рішення у важливих справах загальної політики. Президент відмітив, що перепис населення кожних 10 років прямо не вистачальний для теперішніх національних потреб. Новий закон дасть можливість численним федеральним установам поліпшити свої статистичні, соціяльні і демографічні програми. Того самого дня Президент підписав ряд інших законопроєктів, які з хвилиною підписання стали законом, в цьому закон про публічне реклямування в пресі стейтових льотерій і необмежену висилку газет, які таку льотерію реклямують; закон про зменшення податку на пиво з 9 на 7 долярів від бочки; видачу 36 мільйонів долярів для вдержання військових баз в Еспанії; підвищення пенсій в системі Центральної Розвідчої Аґенції; закон про продаж люксусового лінійника „Юнайтед Стейт", який від тепер вживатиметься, як плаваючий готель, та багато інших законопроєктів.

Балерина Марта Ґрегем одержала Медалю Свободи

Вашінґтон. — 82-річна Марта Ґрегем, яка поза собою має пройдений 50-річний шлях балетної і хореографічної кар'єри, що й встановило її промінентною постаттю в модерному танку, в четвер, 14-го жавтня ц.р. у Білому Домі на прийнятті в її честь одержала від президента Форда Медалю Свободи — найвищу нагороду, якою наділяють цивільного американця. Вперше Медалю Свободи встановив президент Труман, а поширив її на інші ділянки життя президент Кеннеді. Її одержують „за визначний вклад в ділянках безпеки чи крайового інтересу ЗСА світового миру та культурної чи іншої значної публічної приватної діяльности". Між іншими, цю Медалю отримали: Папа Іван XXIII, піяніст Артур Рубінстейн та колишній славний олімпійський спортовець Джессі Овенс.

Пані Марта Ґрегем зазначила, що вона приймає цю медалю, „не як особисте відзначення, але як нову настанову в напрямку балету і мистецтва". Досі бо Америка, як молода країна, не придавала надто великого значення ані балетові, ані мистецтву.

Після прийняття відбулася програма, в якій виступала Джанет Ейльбер, балерина з балетної групи Марти Ґрегем, в двох точках: „Ляменґ" і „Кордон", в якому наголошувано притаманність тих часів — піонерського духа. На прийнятті була жінка президента Форда, Бетті Форд, давня приятелька Марти Ґрегем, на рекомендацію якої Марта Ґрегем отримала відзначення. Колись пані Бетті Форд вчилася в балетній групі Марти Ґрегем, а в пізніх 1930 роках виступала в цій же групі в Карнеґі Голл. Зустрівши Марту Ґрегем в 1975 році, по 25 роках, пані Бетті Форд сказала, що Марта Ґрегем допомогла їй формувати її життя і „дала мені спосібність встоятися проти всіх труднощів у моєму житті і пройти його з більшою відвагою, якої я без неї не могла б мати".

Президент Форд рівнож представив Марті Ґрегем заяву, в якій він домагається від Конґресу 50 мільйонів долярів більше на наступних три роки, як нову дотацію для програми Крайової Фундації Мистецтва.

Америфанські вояки в Німеччині вчаться... мови

(ст.) Американські жовніри, які в Німеччині відбувають ротаційно військову службу, вчаться зараз через один тиждень по приїзді німецької мови у своїх частинах. І вже за тиждень знають рахувати до сто, спитати по-німецьки, де є залізнича станція, чи попросити рахунок у ресторані. Підстаршини проходять такий курс навчання протягом 120 годин (трьох тижнів). Німецький поліцист повчає їх про правила їзди автом у Німеччині.

Вже більше як тридцять років мільйони американських жовнірів відбувають такий вступний вишкіл. Самі вояки кажуть, що „це собі таке поверхове знання, але деякі з-поміж нас беруть ті невеличкі книжечки з собою і таки в и в ч а ю т ь німецьку мову. Це залежить від людини, а все таки краще почати щось, ніж нізщо не пробувати" — кажуть вони.

Л. КОЛЕНСЬКА ДОПОВІДАТИМЕ В НЮАРКУ

Нюарк. — Управа 86-го Відділу СУА інформує, що цієї середи, 20-го жовтня, перед сходинами Відділу в год. 7:30 вечора в домівці УСТ „Чорноморська Січ" ред. Любов Коленська матиме доповідь на тему: „Уляна Кравченко і її великий друг".

ЗСА НЕ ЗМІНИЛИ СВОГО СТАНОВИЩА ВІДНОСНО СОВЄТСЬКОЇ ЗАГРОЗИ -- ЗАПЕВНЯЄ КІССІНДЖЕР КИТАЙ

Вашінґтон. — Державний секретар Генрі Кіссінджер публічно запевнив нових китайських верховодів, що З'єднані Стейти Америки розглядатимуть погрозу Совєтського Союзу Китаєві як дуже серйозну справу. З цією заявою Кіссінджер виступив ще минулого тижня на пресовій конференції в Кембрідж, Масс., але вона викликали більшу сенсацію щойно тепер, коли Державний департамент опублікував в понеділок, 18-го жовтня ц. р. повний текст заяви, натякуючи рівночасно, що засоби масової інформації не завважила цієї важливої заяви державного секретаря. Речник Адміністрації при тому відмітив, що ця заява була найбільш серйозним публічним ствердженням ЗСА, які заінтересовані у безпеці Китайської Народної Республіки, хоч це ідентичне з ранішими запевненнями Кіссінджера, які він повторяв у зустрічах з китайськими верховодами від 1969 року. Відповідаючи на питання чи уряд ЗСА повинен продавати для КНР зброю і військовий виряд, Кіссінджер відповів, що „ми ніколи не одержували жадного замовлення від Китаю, ми не дискутували про цю справу з китайським урядом, але ми переконані, що територіяльна інтеґральність і суверенність Китайської Народної Республіки є важливою для світової рівноваги, і ЗСА розглядатимуть, як дуже серйозну справу, коли б у справи Китаю вмішувалася чужа сила. І хоч ЗСА не обговорювали оборони Китаю з китайськими чинниками, — відмітив в дальшому Кіссінджер, — то все одно треба висловити ясно наш погляд на цю справу, щоб опісля не було заскочень, як почалася б евентуальна масова загроза для Китаю".

Подібну заяву склав був Кіссінджер вже раніше перед Конґресовою комісією, але тоді говорилось про військову конфронтацію між СССР і Китаєм, а сьогодні говориться вже не тільки про війну, але також про „загрозу". Речники Адміністрації відмовилися коментувати останню заяву Кіссінджера, кажучи, що заява державного секретаря говорить сама за себе. Інший речник Державного департаменту додав, що Кіссінджер намагався запевнити нових китайських лідерів в Пекіні, які змагаються з внутрішніми труднощами і воюють проти „лівих радикалів", що політика ЗСА у відношенні до Китаю залишається незмінною. Деякі аналітики знову твердять, що ЗСА заявою Кіссінджера бажають відкрити двері для більшого продажу зброї Китаєві. Інші знову міркують, що остання заява має політично-виборчий характер. Білий Дім поспішився запевнити, що заява Кіссінджера не означає зміни політики уряду ЗСА у відношенні до Китаю, а є тільки повторенням Шанхайського комунікату, у якому тодішній президент Річард Ніксон запевнив КНР, що ЗСА поборюватимуть гегемонію Совєтського Союзу.

Китай знову перевів експльозію атомової бобмби

Токіо, Японія. — Аґентство ЮПІ інформує, що Китайська Народна Республіка знову перевела випробування підземного атомового вибуху. В передачах пекінського радіо, які були переловлені в Токіо, не сказано де саме відбулося випробування, але усі дотеперішні випробування переводились в місцевості Лоп Нор у провінції Сінкіянґ. Преса відмічує, що це вже третій в цьому році атомовий експеримент. Передостання експльозія китайської атомової бомби відбулася в повітрі, що викликало невдоволення у світі, бо радіоактивні хмари під подувом сильних вітрів продістались були навіть до східніх стейтів ЗСА. Китай, який розпочав випробування своїх атомових бомб в 1964 році, відмовився досі підписати міжнародне домовлення про заборону експльозії атомової бомби в повітрі.

Жінка Мао Тсе-тунґа плянувала вбити свого чоловіка -- кажуть її вороги

Пекін. — На мурах цієї комуно - китайської столиці появилися великі плякати, які обвинувачують жінку померлого недавно ватажка Мао Тсе-тунґа, Чіянґ Чінґ, що вона плянувала вбити свого чоловіка, як він уже лежав смертельно хворий. Свого скритовбивчого пляну Чіянґ Чінґ не здійснила, бо не знала, що вдіяти опісля з трупом вбитого — сказано на плякатах, що їх розвішено головно на мурах пекінського університету та який приготовили професори і студенти того університету на базі — як там сказано — текстів і документів, що їх одержано з партійних джерел. Як відомо, вдова померлого ватажка Мао Тсе-тунґа та її три ліво - радикальні приятелі мали плянувати державний переворот для захоплення влади. Згідно з повідомленнями, всі вони були заарештовані в Шанхаї десять днів тому.

Досягнуто порозуміння на конференції арабських країн

Ріядг, Савдівська Арабія. — Ройтер інформує, що на конференції шістьох арабських країн, яка розпочалася тут в суботу, 16-го жовтня ц.р. і яка розглядає громадянську війну в Ливані, шукаючи шляхів для замирення, досягнуто порозуміння. Принц Савдівської Арабії Фагд повідомив кореспондентів, що після двогодинних дебат між делеґаціями Єгипту, Сирії, Ливану, Савдівської Арабії, Кувейту і Палестинської Визвольної Організації конференція почала розглядати ливанський конфлікт більш спокійно пункт за пунктом, а міністри закордонних справ згаданих країн представлять черговій сесії конференції більш спрецизований плян. Дух порозуміння наступив після того, коли позитивно закінчились переговори між єгипетським президентом Анваром ель Садатом і президентом Сирії Гафезом ель Асадом. Ці приязні відносини між Сирією і Єгиптом вказують, що конференція Арабської Ліґи, до якої входить 21 держава, все таки відбудеться.

Українці в Парижі маніфестували в обороні віри і Церкви в СССР

Париж. — Понад 150 українців зібралося в Парижі 10 жовтня 1976 року, щоб заманіфестувати свою солідарність з усіми вірними, переслідуваними в СССР та їх Церквами, — інформує місцевий тижневик „Українське Слово" з 17-го жовтня ц. р. Маніфестація відбулася в залі при рю Мадам ч. 61. Відкрив голова УЦГКФ Мельникович, потім Жіночий квартет відспівав композицію Бортнянського. Після того д-р А. Жуковський виголосив доповідь про становище Церков в СССР та про переслідування вірних і релігій, в якій він з'ясував нові методи антирелігійної боротьби в СССР

В дальшій програмі переплітались виступи Жіночого квартету і промови окремих преставників української громадськости Парижу От. канцлер М. Левенець у своєму виступі заторкнув ряд болючих проблем, пов'язаних з переслідуванням Церков та вірних в СССР, зокрема переслідування Греко - Католицької Церкви, і закликав усіх українців на чужині до солідарности з українським народом, з його поневоленими та переслідуваними Церквами. В. Косик подав у своєму слові чимало цікавих статистичних даних про переслідуваних та запроторених до в'язниць і концтаборів священиків та вірних. Зокрема він підкреслив, що переслідування українських Церков УАПЦ та УК Церкви, має не тільки релігійний, а й національний характер. Ці Церкви переслідуються за те, що вони пов'язані з українською боротьбою за незалежність, їх переслідують великою мірою руками Російської Православної Церкви. Марійка Ромінська віддеклямувала вірш французькою мовою про Україну, а Олександра Кукловська відчитала заклик Олеся Бердника до матерей України.

У маніфестації взяли участь Владика Володимир, священство та представники різних українських організацій Парижу. Перед маніфестацією в обох українських церквах Парижу, православній і католицькій, були відправлені Богослужения в намірені українського народу.

„Голос Євангелії в Україну" відзначає 10-річчя радіоблаговістя

Філядельфія, Па. (В.Г.) Протягом десятьох років з рамени Всеукраїнського Євангельсько - Баптистського Братства двічі в тиждень надаються програми радіоблаговістя „Голос Євангелії в Україну", — щосуботи в 9.30 год. вечора і щонеділі в 9.00 год. вечора за київським часом з радіостанції Транс Ворлд Радіо в Монако на коротких хвилях довжини 25, 31 і 41 метр. Радіонадавання ГЄвУ досягає всю Україну й інші республіки СССР.

Особливим вкладом праці для „Голосу Євангелії в Україну" відзначилися пастор Іван Барчук, як голова, у найчисленнішій кількості наданих проповідей, пастор Олекса Р. Гарбузюк, як організатор і директор, другий по чисельності наданих проповідей, пасторова Софія Гарбузюк, як координатор, Антін Коцепула, як секретар і співорганізатор, Василь Волот як скарбник, паст. Володимир Домашовець, третій по чисельності проповідей радіоблаговісник, а далі пастори Іван Поліщук, Михайло Подворняк, Микола Брич, Ярослав Папроцький, Ілярion Тарасюк, Іван Думич, Ілля Кубрин, Михайло Якубович, А. Рудик і Михайло Теслюк.

Найщедрішими одноразовими жертводавцями за минулі роки відзначилися М. Годованський, І. Юнка, Ф. Королюк, І. Яндола, І. Бочневич, О. Філюк, В. Курівчак, К. Стадник, З. Хайлов, А. Сокілка й А. Янчук. Крім них підтримували ГЄвУ численні жертводавці протягом усіх років радіонадавання програм, які є заповнені духовними піснями, деклямаціями та проповідями Євангелії. Численні листи й вістки, передані з рідного краю, свідчать про потребу й корисність тієї ділянки місійної праці.

В цьому році радіоблаговістяГЄвУ доповнилося щe п'ятнадцятихвилинною програмою Слова Божого, присвяченою для малих дітей в Україні, яким совєтський режим заборонив ходити до церков, а навіть не дозволяє батькам і матерям говорити своїм дітям про Бога й виховувати їх у християнському дусі. Цю спеціяльну програму приготовляє Християна Приходько.

Ювілейне святкування відбудеться в суботу, 23-го і в неділю 24-го жовтня ц. р. в українській баптистській церкві Філядельфії на 961 North 7th Street, Philadelphia, Pa. 19123, пастор І. Беркута, тел. (215) 922-9155.

Головними промовцями будуть мгр М. Брич, М. Подворняк, пастори І. Барчук,М Якубович і О. Р. Гарбузюк. Відзначення 10-річчя „Голосу Євангелії в Україну" організував Ювілейний Комітет в складі пасторів В. Домашовця, І. Беркути, І.П'ятковського, Д. Марійчука та К. Хільчанківського.

Алексєй Косиґін знову між совєтськими верховодами

Москва. — Асошієйтед Пресс інформує, що прем'єр Совєтського Союзу Алексєй Косиґін, після трьохмісячної відсутности, знову появився публічно і в понеділок, 18-го жовтня ц. р., разом з Леонідом Брежнєвим і іншими совєтськими верховодами, взяв участь у привітанні на летовищі в Москві монгольської делеґації. Як відомо, від часу випадку на річці в Москві, де він здогадно дістав легкий серцевий удар і тільки завдяки охоронній службі і скорій лікарській допомозі йому врятовано життя, Косиґін довго не появлявся в Москві, а зокрема у своїх урядових приміщеннях. Ходили навіть поголоски, що Косиґіна замінять іншою особою на сесії Верховної Ради СССР, яка починає свої наради вже 27-го жовтня ц. р. Поява Косиґіна викликала серед дипломатів в Москві і закордонних кореспондентів оправдану сенсацію.

ПОЗОЛОЧУЮТЬ ДАХ

(ст). — ТАСС повідомляє, що треба буде вжити більше як чотири фунти золота для позолоти даху й гострокінчастого шпилю адміральського будинку в Ленінграді, що є славним межовим морським знаком. Робітникам збудували спеціяльне риштування, щоб поклали нову позолоту на зблякований дах і шпиль високий на 236 стіп, який завершений є хоругвою у виді пливучого корабля. Ця робота, як сподіваються, потриває один рік.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добро зі зла...

Кажуть, що немає злого, яке на добро не вийшло б. Не завжди так є, але часом таки трапляється. До такого зла, що вийшло на добро, можна зарахувати „помилку" президента Форда в його твердженні під час дебати з його демократичним опонентом Картером, що „Східня Европа не є опанована Совєтським Союзом". Добром з цієї „помилки" можна вважати факт, що через неї проблема Східньої Европи та американського відношення до Совєтського Союзу стала одним з головних арґументів у теперішній передвиборчій кампанії. Завдяки цій помилці сьогодні навряд чи є в Америці тямущий громадянин, до відома якого ця проблема у якійсь формі не дійшла б. Добром з цього зла треба також уважати сьогодні вже однодушну опінію американського народу, включно із самим президентом Фордом, що Східя Европа таки є опанована Совєтським Союзом, і не тільки „опанована", але практично окупована, та що народи Східньої Европи поневолені. При цій нагоді сказано і написано багато слів про совєтські безчинства і беззаконня на окупованому східньоевропейському обширі та про прагнення поневолених народів до волі і незалежности. Все це та ще багато дечого „вийшло" з того зла, що ним була „помилка" президента Форда.

...І зло з добра

Але з цього добра вийшло і не одне зло. Це зло насамперед в цьому, що Москва дістала потвердження і запевнення, що Америка таки признає „статус кво" у Східній Европі і хоча з ним морально не погоджується, та практично пальцем не ворухне, щоб його змінити. Щоб не було щодо цього найменшого сумніву, то особистий приятель і дорадник губернатора Картера і президента Форда, Аверелл Гарріман, відвідавши в Кремлі совєтського ватажка Брежнєва, запевнив його особисто, що Америка „не прилучиться до Українського Визвольного Руху" та що все це теперішнє говорення про американські симпатії і підтримку для визвольних рухів поневолених Москвою народів є звичайною собі „виборчою реторикою".

Залишилося б ще питання: чого більше „вийшло" з „помилки" президента Форда, добра чи зла? Думаємо, що таки добра, бо хоча ситуація в нічому не зміниться і від теперішньої передвиборчої дебати на тему Східньої Европи гірка доля тих народів в нічому не зміниться, то на довшу мету та при відповідній нагоді це таки може мати свою вартість. Кажуть бо в Україні: як про дівчину не говорять, то вона і заміж не вийде. Можливо, що й теперішнє говорення про східньоевропейські народи допоможе їм при відповідній нагоді та на свій лад в їхньому змаганні до волі і незалежности.

Силу треба показати

Українська спільнота на поселеннях у країнах вільного світу, зокрема велика наша громада в ЗСА, вже давно переконалася, що тривалі і непроминаючі вартості можна здобути тільки тоді, коли ми, спершись на власні сили зорганізованої громади, виступаємо „в один гуж" і діємо об'єднано, головно тоді, коли треба показати нашу чисельність, нашу силу, коли треба, щоб ми „встали і були пораховані". Очевидно, це не значить, що на зовнішньому відтинку треба обмежуватись тільки до масових виступів. Нічого подібного. Нам треба шукати союзників української визвольної справи також усіма іншими доступними нам шляхами, але з практики знаємо, що на Заході допомагають тільки тим групам, які уміють відстояти свої вимоги і за них твердо та послідовно змагаються. При тому не слід випускати з поля зору так звані спільні інтереси обидвох сторін, які існують зокрема в ролі виборів президента ЗСА. Така є дійсність і такою треба її сприймати, якщо бажаємо здобувати нові і закріплювати давні успіхи. Для українців в ЗСА, які живуть в країні великих контрастів і рівночасно країні великих можливостей, це зокрема важливе. Ще кілька років тому українська проблематика майже не появлялась на сторінках такої американської „великої преси", але завдяки багатьом чинникам, а також праці і активності українців на Батьківщині і на поселеннях, ситуація сьогодні починає поступово мінятися, хоч може ще і не цілком у задовільних для нас формах. Проте, причиною повільности цих змін у багатьох випадках є таки ми самі. Наприклад, минулої неділі відбулася в Ню Йорку, заходами Комітету 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського Поселення, велика Всенародна Маніфестація з виступами багатьох американських і українських політиків, між ними сенатора Джеймса Баклі, конґресмена Едварда Коча, конґресмена Маріо Біяджі, особистого представника колишнього амбасадора ЗСА в ОН, а тепер кандидата на сенатора від Демократичної партії Данієла Мойнігена Роберта Д. Гуда, президента УККА проф. д-ра Лева Добрянського та інших, але українська громада Великого Ню Йорку і сусідніх громад східніх стейтів ЗСА далеко не використала цієї нагоди і не заповнила навіть відносно невеликої площі у Браєнт парку, де відбулася політична і мистецька частина Маніфестації, не говорячи про похід на 5-ій евеню, який мав показати нашим американським співгромадянам нашу силу і красу нашої культури, нашого мистецтва. І знову, як і у багатьох випадках раніше, ситуацію врятувала молодь. Так, таки наша українська молодь з організацій Пласт, СУМА, Академії св. Юра, танцювальних ансамблів і не зорганізована, але патріотична молодь, за якою необізнані ще й досі „вганяються" по сторінках преси, не знаючи того, що українська молодь була, є і буде серед тієї частини спільноти, яка рішена до кінця не покидати поля змагу за право України бути повним господарем на своїй землі. А де були старші? Мабуть сиділи дома та бідкалися: „де наша молодь!"

Сенатор Павло Юзик

ПОТОПТАННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Слово на Маніфестації у Вінніпеґу, 3 жовтня, 1976.

II

Цей Кримінальний Кодекс фактично касує конституційні ґарантії політичних та громадських свобід. Совєтські суди судять за цим кодексом. Так були засуджені Валентин Мороз, о. Василь Романюк (православний священик), о. Роман Бахталовський (греко-католик), пастор Георгій Вінс (баптист) і багато других, про що говорив сьогодні англіканський священик Михайло Бордо з Англії.

Порушуючи Універсальну Декларацію Прав Людини та Ковенанти Об'єднаних Націй про економічні, соціяльні та культурні права, як теж громадянські політичні права, та явно іґноруючи Гельсінкську Декларацію в цих справах, як також і свою власну конституцію, совєтський режим послідно далі позбавляє віруючих людей в Україні і по цілому СССР, людських прав та свободи релігійного сумління. Провадиться постійне переслідування релігії та політичну, соціяльну й економічну дискримінацію проти віруючих. Християнам заборонено займати якінебудь відповідальні пости у совєтській державній системі.

Совєтський режим обмежує права й діяльність віруючих людей та релігійних організацій навіть у визнаній Російській Православній Церкві, а деякі секти, як Свідки Єгови, П'ятидесятники і другі є строго заборонені. Систематичне релігійне виховання дітей нижче 18 років уважається кримінальним злочином, але навчання й пропаґанда атеїзму насильно провадиться в школах, по радіо, телевізії, в армії, в компартії, комсомолі і в усіх їх організаціях.

Совєтський режим зруйнував всі традиційні українські церкви. Українська Автокефальна Православна Церква була брутально зліквідована Сталіном в 1930-их роках і знову в 1943-44-их роках, а вірні були примушені належити до Російської Православної Церкви. Так само сталося з Українською Греко-Католицькою Церквою, коли Західня Україна і Закарпаття були приєднані до СССР під кінець Другої світової війни. Кампанія масового терору примусила групу священиків взяти участь в так званому „соборі" цієї церкви у Львові в 1946-му році, де було проголошене „розв'язання" церкви й прилучення вірних до Російської Православної Церкви. Так як раніше сталося з Українською Православною Церквою, всі єпископи, сотні священиків, монахів та монахинь і тисячі вірних були арештовані совєтською таємною поліцією і багато з них згинули в концентраційних таборах і на засланні. Домагання вірних цих церков дозволити їм практикувати свобідно своє віроісповідування використовується режимом, як претекст для нових репресій проти Української Католицької й Української Православної Церков.

Теж переслідувані й заборонені за обстоювання права релігійної свободи є велике число баптистів, п'ятидесятників, свідків Єгови, адвентистів та інших християнських релігійних груп і юдейських громад.

Совєтський режим знищив дуже багато церковних будинків, а багато замкнув, або перетворив їх для інших цілей. Навіть офіційно „визнані" та тісно контрольовані церкви впродовж останнього двадцятиліття зазнають щораз більше антирелігійних нападів. У роках 1959-64 поверх половину цих церков режим позамикав, а деякі знищив мимо протестів вірних. Закрито 29 із 38 православних монастирів, включно з Києво-Печерською Лаврою, та дві з трьох богословських семінарій в Україні. Без семінарій не буде священиків. Тим способом також і Російська Православна Церква є засуджена на повільну смерть.

Очевидно, що урядова політика Совєтського Союзу прямує до того, щоб знищити християнство і всі релігії, яких не можна погодити з атеїстичною доктриною комунізму марксизмом-ленінізмом. Отже, яку вартість має право свободи релігії... на папері совєтської конституції, коли практика доказує протилежне?

Що варті підписи Совєтського уряду під Універсальною Декларацією Прав Людини й під Гельсінкською Декларацією в справах „свободи думки, сумління і релігії" і права меншин „проявляти і практикувати свою релігію"? Ми знаємо, що значать совєтські обіцянки на папері. Ми знаємо з досвіду, що совєтські підписи під договорами і угодами, — це лицемірство. Це лицемірство треба викривати перед світом доказами потоптання прав людини й права свободи релігії в СССР. Треба головно об'єктивними інформаціями усвідомлювати державних провідників і впливових людей, що закордонна й внутрішня політика СССР дволична й лицемірна.

Хоч теперішній канадський уряд, разом з прем'єрміністром Трудо і попереднім міністром зовнішніх справ, МекЕккеном, добре поінформовані про совєтські ламання прав людини, цей уряд, як також багато урядів у світі, не хочуть підносити скарги проти СССР, бо це важалося б „втручанням у внутрішні справи держави". Яскравим прикладом такого відношення була оказія об-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Любов Коленська

РОЗКОПКИ В КИЄВІ

Розкопування різних давніх пам'яток в Києві, а з тим і їхнього вивчення, розпочалося ще в 1824 році — розкопками фундаментів Десятинної церкви. І як пишуть в „Літературній Україні", К. Гупало та Г. Івакін — наукові працівники відділу археології Києва Інституту археології АН УССР — „9-го липня 1970 року Президія Академії Наук УССР прийняла спеціяльну постанову експедиції для дослідження пам'яток стародавнього міста". Для цього археологи довели працю у напрямі не тільки археологічного дослідження пам'яток стародавнього Києва, і його історико-культурного розвиту з найдавніших часів до XVII ст. включно, але й в напрямі вивчення історичної та соціяльної топографії Києва та створення археологічної карти стародавнього Києва. Штаб — квартира археологів приміщується у спеціяльному будинку при Володимирській вулиці, з її керівником П. П. Толочком, відомим дослідником Києва; його монографія „Історична топографія стародавнього Києва" дала значний вклад у розвиток києвознавства. П. Толочко займається проблемою політичного та економічного розвитку давньоруської держави.

Ця археологічна експедиція складається з чотирьох загонів, яка розподіляється на всю територію давнього Києва.

Серед найцікавіших відкрить слід згадати роботи совєтського вченого С. О. Висоцького, який вивчає графіті — давні написи на стінах монументальних споруд, на побутових предметах. Вже досі виявлено 292 написи і малюнки, що були основою двох фундаментальних монографій і багатьох статтей. Зокрема у Софійському Соборі цей вчений виявив написи: „про мир на Желяни", „про Боянову землю", давньоруську азбуку. Особливо цікавий є напис в апсиді Михайлівського непа. Ця незвичайна азбука складається з 27 літер: 23 грецькі та 4 слов'янські — Б, Ж, Щ, Щ, які потрібні для слов'янського письма. Відкрита також азбука — ще не кирилиця, мала вже 43 літери. Ця знахідка свідчить про поступове виникнення кирилиці. Той факт, що давньоруські історики були знайомі зі старовинними письмовими документами підтверджений письмовими документами. Ця азбука теж допоможе розв'язати проблему виникнення слов'янської, а можливо і давньоруськоїписемности.

Археолог С. Р. Кілієвич — пишуть К. Гупало та Г. Івакін в „Літературній Україні" — проводить розкопками на Старокиївській горі. У 1974 році відкрито печі для випалювання плінфи, яка послужила для будівництва першого кам'яного храму на Русі — Десятинної церкви. Ця знахідка багато в дечому ілюструє стан і зорганізовання будівельної справи наприкінці X ст.

Київ в X-XII сторіччах був величезним містом. Довкола нього красувались численні заміські резиденції, села і манастирі, такі як: Берестове, Предславине, Києве, Красний двір Всеволода, Печерський, Кловський, Видубецький та Кирилівський. Ці пам'ятки вивчає Києво-окольний загін під проводом І. І. Мовчана. При досліджуванні археологи переконалися, що зокрема храмова споруда пам'ятки XI ст. — Кловського Стефанича манастиря (вул. Карла Лібкнехта) була таких великих розмірів і поступалася хіба Софійському та Успенському соборам. В побудові цього манастиря видно складну композицію. При розчищенні фундаментів знайдено фрагменти фрески, полив'яні плитки, решткі шиферних плит.

Археологічні розкопки на Подолі, на якому лише з 1971 роком почалися систематичні дослідження, — в районі, що був головним ремісничо - будівельним посадом міста, — дали змогу вивчити стратиграфію Подолу; відкрито, що давньоруські шари розташовані тут на значній глибині — 10-12 метрів; відкрито і розчищено близько 60 зрубів, кілька майстерень ремісників, уточнено історичну та соціяльну топографію району і його плянування. Розкопками доведено до відома, „що саме зрубні оселі, а не „півземлянки" становили основний конструктивний тип давнього київського життя. Однією із найцікавіших знахідок минулого року, був „священний дуб". Його знайдено, коли розчищено русло Дніпра, трохи нижче гирла Десни. На висоті 6 метрів від коріння виднілось дев'ять кабанячих щелеп з іклами. Виглядає, що цей дуб стояв біля переправи через Дніпро на шляху з Києва до Чернігова. „Саме тут цей шлях перетинався із дніпровським „путем от грек"," — пише „Літературна Україна". Під цим дубом купці та подорожні приносили жертви язичницьким богам. Подібна до цієї відома тільки одна знахідка: в 1910 році між Остром і Черніговом піднесли дуба з 4-ма кабанячими іклами. Знахідками на Подолі кермує К. М. Гупало.

Досьогодні вживалася тільки порівняльно-типологічна метода, за якою визначалося дати. Нині є нова метода, яка визначує дати з точністю до року. Основується вона на вивченні та підрахунку кілець перерізу дерева і побудові графіків росту рослин. Наявність великої кількости зрубів дала змогу реконструювати давнє київське мешкання і цілих мешканевих кварталів. В. О. Харламов вже створив такий модель.

Над відтворенням Києва XII-XVII ст. працює на По-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

КОПАЛЬНЯ ЗОЛОТА В ПРОСТОРІ

Понадземні простори заселені густо штучними сателітами, співпродуктом простірних дослідів, які започаткувала НАСА 1 жовтня 1958 р. З важливіших сателітів слід згадати: орбітальну геофізичну лябораторію (ОГО), орбітальну соняшну лябораторію (ОСО), орбітальну астрономічну лябораторію (ОАО), радіоастрономічну лябораторію (РАЕ-А), комунікаційні сателіти (Еко і Телстар), військові сателіти та сателіти погоди (Тірос і Німбус). Всі вони виконують дуже важливі завдання нашої плянети й космосу. Комунікаційні сателіти допомагають нам відбирати та передавати телевізійні програми і провадити телефонічні розмови на міжконтинентальних віддстанях. В 1972 році запущено в навколоземні орбіти два нові сателіти: Лендсат 1 і 2, завданням яких є обстежувати поверхню нашої плянети.

Що дев'ять днів вони реєструють зображення кожної частини нашої землі між 82 степенем географічної ширини в обох напрямах на північ і на південь. Зібрані дані вони пересилають до 4-ох відборчих станцій, які їх аналізують і роблять з них фотографічні фільми, або прозірки. В останнім часі вони зробили справжню революцію в геологічній науці, ставши важливим джерелом геологічних інформацій про структуру та мінеральні ресурси нашої плянети. Картографи на основі одержаних зображень поверхні нашої землі модифікують існуючі пляни (мапи) віддалених частин нашого світу. Гірничі та нафтові спеціялісти находять в одержаних даних важливі вказівки про розташування нових мінеральних і нафтових родовищ.

Агрономи аналізують одержані дані під аспектом майбутніх повіней та атмосферичних забурень.

Коли запущено в орбіту перший сателіт Лендсат I в липні 1972 року, геологи не розуміли ваги одержаних даних. Але з бігом часу вони знайшли в них таке багатство інформацій, що вони перейшли усі їх сподівання.

Йдеться в першій мірі про те, що між знимкою з сателіта з 570 - милевої висоти, а знимкою з літака є величезна різниця. Зображення поверхні землі з сателіта дає далеко більше деталів і нюансів, яких не дає фотограметрична знимка з літака. І саме ті дрібні нюанси дають змогу геологам пізнати топографічну характеристику певних полос землі. На останнім симпозіюмі геологів у СУ Фолл, Південна Дакота, Джан А. Райнемунд з ЮСҐС (американський геологічний мірничий уряд) мав доповідь про важливе геологічне відкриття земних зморщок що простягаються на довжині кількасот миль, яких досі не запримітили фотограметристи, ні геологи.

На думку Райнемунда згадані „зморшки" — це вислід деформації землі, вздовж якої звичайно є розташовані цінні мінеральні поклади.

З огляду на нафтову кризу в світі, нафтовий промисел виявив велике зацікавлення тим новим відкриттям. Сьогодні ще завчасно говорити про конкретну методу устелення місцезнаходження нових родовищ на основі сателітних зображень поверхні землі, але під сучасну пору почалася вже експлуатація цілої низки цінних родовищ, місце яких устелено на основі сателітних знимок. На основі інформацій, пересланих з обох сателітів, відкрито також цінні родовища міді в Пакістані та великі нафтові і газові родовища в Болівії. В Канаді в долині МекКензі невелика консультаційна фірма вирішила недавно змінити біг нафтоприводу, бо на основі сателітних фотографій цього простору вони знайшли новий шлях (трасу) вільну від постійного замерзання. Експерти у Болівії мусіли змінити заплановане місце нового поселення тому, що сателітні зображення тієї полоси виявили формування на ній великого озера.

В Ірані будівничі шляхів вживають сателітні світлини для накреслення траси нового шляху крізь пустелю Кавір, вминаючи в той спосіб ті терени, що їх поверхня м'ягшає у висліді дощових опадів.

Про велику важливість орбітальних знимок обох згаданих сателітів свідчить велике зацікавлення цією програмою багатьох держав, які наввипередки пропонують у ній свою співпрацю і співфінансування. Ось хоча б згадати Чіле, Іран та Заїр, що погодилися вже купити та змонтувати на теренах своїх держав відборчі станції, що будуть переймати й аналізувати одержані дані з обох сателітів.

Канада, що має вже одну відборчу станцію, монтує в найближчих місяцях другу станцію. Багато держав, багатих на нафту, такі як Іран, Савдівська Арабія та Кувайт ідуть ще дальше: вони купують кожну, придатну для компюторної аналізи стрічку, записану сателітом, і потрібне устаткування для їх аналіз та плянують в недалекій майбутності запустити в орбіту власний сателіт типу Лендсат.

Ярослав Падох

ЇХНІМИ НАДБАННЯМИ ЖИВЕМО

У 20-річчя смерти Євгена Юлія Пеленського

(1)

Коли у ранньо-осінню дощову неділю 3-го жовтня Року Божого 1976-го святоюрські дзвони українського Ню Йорку кликали парафіян та інших „старокалендарників" на полудневу відправу, небагато з них знало, що йдуть на заупокійну Богослужбу по блаженній пам'яті Євгенові Юлієві Пеленському в двадцяту річницю його смерти. А й ті, що знали, довідалися з газетної оповістки, що двадцять років тому наша спільнота втратила доктора філософії, дійсного члена Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові й Історично-філологічного Товариства в Празі, доцента Українського Вільного Університету, голову НТШ в Австралії, гетьманського пластуна Скоба, культурного та громадського діяча і проче і проче. Тільки все ще чимала громада його приятелів, співробітників і науковців, поза ріднею, знає, яка незвичайна людина відійшла двадцять років тому із самої гущі української громади в Австралії й яку шкоду заподіяла його передчасна смерть українській культурі, справжнім подвижником якої був Покійний.

Св.п. Євген Пеленський був одночасно гордий і скромний; замкнутий у собі самітник і в той сам час говірливий мандрівник у пластовому колі; над свій вік поважний, майже понурий, а водночас — редактор сповненого сонцем і сміхом пластового журналу. Від шкільної лавки здавалося призначений на затопленого в книгах науковця, він — організатор пластових куренів і студентських гуртків, їх провідник і надхненник. Людина незрівняної працьовитости й наполегливости, він був також поетом, який милувався зорями, як вони купалися в Стриї чи Опорі, та місяцем, що западав поза нежухівські садки. Від ранніх літ до смерти, яка ненадійно спіткала його на 49-му році життя, він бажав великого і брався велике майструвати. Був людиною високих горизонтів і необмежного зацікавлення, зокрема в світі культури й виховання: науковий дослідник, письменник, педагог, громадський, культурний і пластовий діяч, видавець і навіть друкар. Та й чи тільки це? Його універсальність слідувала за ним і в науці. Власну бібліографію, ним складену й надруковану, за роки 1928-1948, яка охоплює 250 позицій, він поділив на такі розділи: бібліографія, музейництво, літературознавство і педагогія. Сюди увійшло також видавництво українських клясиків, велике число журналістичних статтей і передовиць, бо був також журналістом і редактором низки журналів. Всесторонність зацікавлень й різноманітність зайнять, дали йому солідне знання в царині української культури, рокрема мови, літератури й бібліографії. Яка шкода, що ця скарбниця справжнього енциклопедичного знання не може продовжувати своєї творчої співпраці в завершенні книги книг — Енциклопедії Українознавства!

Життєпис

Євген Пеленський, якого молодший товариш і стрийський земляк проф. Ярослав Рудницький назвав „людиною з упорядкованим минулим" („Свобода" ч. 194, з 10 жовтня 1956 р.), не залишив, на жаль, своєї біографії. Тільки короткий його життєпис пера Лева Лепкого надрукований на вступі до „Бібліографії праць", виданої друком ним в 1949 р. Народився він у Стрию (так подає Енциклопедія Українознавства) 3-го січня 1908 року, де здобув середню освіту в українських відділах польської державної клясичної гімназії, яка тільки короткий час від 1-го листопада 1918 року до 19 травня 1919 (польські війська зайняли Стрий на сам Великдень) була українською державною школою. Шкільний товариш і пластовий приятель Євгена інж. Володимир Ерденберґер, згадував у своїх ще неопублікованих спогадах, що він і Євген та інші гімназисти - першоклясники в славному 1918-му р. вільний від школи час проводили в стрийських лугах на пластових і військових вправах, наслідуючи старших гімназистів - пластунів, які ще до вибуху листопадової революції пильно готувалися до неї під проводом справжніх вояків, головно УСС-а Льоня Лотоцького, за пластовим кличем „Готуйсь". Вони й виявили скоро свою готовість, допомагаючи зайняти Стрий та місцеві військові касарні. Пластунам припала історична честь завісити український державний прапор на міській ратуші.

Сповнені свіжо пережитим національним і державним ренесансом, окружені свідомим міщанством і селянством, під дбалою опікою своїх учителів, зокрема Івана Криницького й під проводом старших товаришів, які повернулись з українського війська, а дехто і з Наддніпрянської України, продовжували своє національне виховання в Пласті. Не дім батьків і не школа були основою виховання тодішнього покоління, нею був Пласт. Ще неоцінене як слід історичне значення Пласту у вихованні покоління ОУН й УПА — жде на свого історика. В Пласті пройшов свою національну школу також Євген Пеленський. Хоч не був вояком, але стрийський Перший Листопад і Пласт визначили на все життя його світогляд і маршрут.

Євген уже в третій гімназійній клясі взявся до літератури: писав оповідання з гімназійного життя й читав їх у колі товаришів. У п'ятій клясі включився в таємний ток й грав у ньому активну літературно-історичний гурролю. Мабуть на сходинах цього гуртка він познайомився із своєю майбутньою дружиною, Іриною Винницькою, ученицею стрийської жіночої гімназії, яка до школи доїздили з підміського села Нежухова. Теж у гімназії проявився в Євгена нахил до графіки й друкарства. На малій ручній друкарці він „друкував" ґумовими черенками невеличкі книжечки, зокрема свої вірші, присвячені першій і незмінній любові. Сьогодні стають перед очима ілюстровані любовні послання в рожевих обкладинках, хоч пам'ять не зберегла ні віршів, ні назв цих „перводруків" пізнішого основника і власника видавництв і друкарень. Це мабуть у тих ранніх часах народилася ще і його друга любов і відданість до друкарського промислу й кушту. Більш ніж три десятки років згодом, вибираючись разом із дружиною з Німеччини до далекої Австралії, Євген Пеленський забрав свої українські черенки і з них постала на цьому п'ятому континенті перша українська друкарня. Згадував він у своїх перших листах із місця нового поселення, що із трьох найдорожчих цінноців з воєнної пожежі врятував дві; втратив, проте, третю — рідну землю... *(Продовження буде)*

МОЄ ВИЯСНЕННЯ

У статті „Над чим працює композитор" (Свобода ч 143, з 11 серпня 1976), автор Н. Н. неправдиво інформує, що під час 41-го Міжнародного Євхаристійного Конґресу у Філядельфії, на концерті української релігійної музики 7-го серпне ц. р. я виконав твір Ярополка Ласовського „Три лірницькі канти".

Цю річ, написану для скрипки з фортепіяном, переслав мені Комітет Євхаристійного Конґресу, однак я її до свого музичного репертуару не включив та ніколи і ніде не виконував, а зокрема на згаданому концерті.

На концерті української релігійної музики у Філядельфії я виконував твори таких українських композиторів: М. Березовського, В. Барвінського та Р. Придаткевича.

Адріян Бриттан

В ЮГОСЛАВІЇ ЗАСУДИЛИ СУДДЮ ЗА СЕПАРАТИЗМ

Крань, Юґославія. — З кінцем минулого тижня тут засуджено на шість років ув'язнення заарештованого в травні цього року таки в суді 55-літнього суддю Франка Міклавчіча за „зраду", яка полягала в тому, що він проповідував відділення Словенії від Юґославії та створення окремої словенської держави. Обвинувачення за сепаратизм і „зраду" було базоване на записах в приватному щоденнику судді Міклавчіча, який поліція знайшла під час трусу в його помешканні.

ПОТОПТАННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ходження в Оттаві 30-річчя ліквідації й переслідування Української Католицької Церкви. У римо-католицькій Базиліці, 6-го квітня ц.р., відбулася концелібрована Служба Божа, в якій взяли участь всі владики Української Католицької Церкви й майже всі владики Канадської Римо-Католицької Церкви, поверх 70; присутні були священики і пастирі інших християнських віросповідань. Члени канадського уряду і лідери та члени всіх політичних партій були офіційно запрошені. Достойний Джо Кларк, лідер Консервативної Партії, кілька членів цієї партії і інших прибули, але ніхто з Ліберального уряду не прийшов і не вислав листа. Це — явне нехтування! Ієрархія Української Католицької Церкви робила старання вручити прем'єрові Трудо на авдієнції з ним петицію у справі переслідування церкви в Україні. Заходи робилися три тижні перед тим, але відповідь була, що прем'єр-міністер не може прийняти цих владик, бо він дуже зайнятий. Петиція була передана секретарці, а відповідь була, що прем'єр-міністер мусить перше простудіювати справу. Досьогодні, 6 місяців пізніше, нема відповіді. Чи це не нехтування справи прав людини? Канада підписала всі декляраціі й ковенанти ОН, як також Гельсінкську Угоду. Коли цей уряд Канади не хоче переводити в життя свої зобов'язання відносно прав людини, він не менше лицемірний й дволичний, як Совєтський Союз.

Переслідування і репресія віруючих — це грубе порушення основних людських прав, що їх совєтський уряд формально визнає. Ця незаконність вимагає інтервенцій світової публічної опінії. Ми знаємо, що інтенсивна акція в обороні Валентина Мороза принесла йому деякі полегші, і совєтські чинники заявили канадським парляментаристам, що після відбуття свого строку Мороз буде звільнений й може виїхати з СССР. Дисиденти, які вже були випущені з СССР через натиск світової опінії й урядів, як Солженицин, Альмарик, Павел Літвінов, Плющ і другі, і дисиденти, що ще живуть у СССР, як д-р Андрей Сахаров, Мороз і інші, постійно заявляють, що одинока сила, з якою Совєтський уряд рахується у справі людських прав — це інтенсивний тиск публічної опінії, коли веде до інтервенції урядів та піднесення справи в Об'єднаних Націях, і на слідуючих сесіях Конференції в справах Безпеки й Співпраці в Европі.

Ця величава маніфестація у Вінніпеґу, яка виявляє солідарність українських церков і українських громадян під проводом Комітету Українців Канади і Світового Конгресу Вільних Українців — солідарність з переслідуваними віруючими в Україні — напевно причиниться до посилення тиску публічної опінії на канадський уряд, щоб він інтервеніював у обороні прав людини й свободи сумління в Україні на форумі Об'єднаних Націй і на інших міжнародних форумах. Ссобистою участю й грошевою допомогою піддержуймо акції таких установ, як Амнестія Інтернаціональна і Кестон Коледж в Англії, що його очолює священик Бордо.

Пошанування прав усіх людей — це необхідна передумова справедливого міжнародного миру і стабільности. Боротьба за ці права — це обов'язок всіх демократичних держав і всіх людей доброї волі, яким дорогі ці ідеали. Людські права не повинні обмежуватися кордонами, а повинні стати дійсно універсальними.

Борітеся — правда переможе!

На тлі минулого іспиту зрілости „Наша Українська Школа" почала новий навчальний рік

То правда, що шкільний рік 1975-76 закінчився ще в червні цього року і як кожного „Наша Українська Школа" при Осередку СУМА ім. УПА у Філядельфії перевела іспити зрілости своєї випускної кляси, одначе перебігом цієї важливої події ми бажаємо поділитися з українським загалом, не закриваючи кінець шкільного року, а відкриваючи початок цього навчального року, щоби ця гарна подія стала пригадкою, що скоро починається наука, й заохотила батьків і учнів вписувати чи вписуватись до шкіл українських студій.

Матуральна кляса в минулому шкільному році була чисельно найбільша від початку одинадцятилітнього існування школи, а це завдяки тому, що до нас долучилися учні із школи українознавства у Феніксвілі, Пенсильвенія, яка не мала технічних засобів, щоб у себе перевести матуру.

Матура в „Нашій Українській Школі" і взагалі в цілій шкільній системі Шкільної Ради УККА — це не проста собі подія: дирекція школи мусить подбати, щоби життєписи випускників учнів — кандидатів до матури, були на час вислані до Шкільної Ради, щоби питання на письмові іспити були на час післані і затверджені та щоб склад іспитової комісії був затверджений Шкільною Радою включно із інспектором.

Згадану матуру переводила іспитова комісія під керівництвом д-ра Евгена Федоренка — інспектора „Нашої Української Школи", та слідуючі члени: д-р Олександер Лужницький — директор школи, і учителі — Богдан Тодорів, Ігор Шперналь, Ігор Конрад, Петро Мечник, і від школи у Феніксвіл Михайло Феркуняк, як вільний член.

3-го червня дванадцять абітурієнтів — учениць і учнів школи, приступили до письмових іспитів із української літератури і історії України. Урочисто неслась молитва до Всевишнього перед початком іспиту. На обличчях матурантів відбивалась повага хвилини і легка стурбованість, а молодечі очі зраджували цікавість, що то за питання, — тяжкі чи легкі, — у тих запечатаних конвертах лежать на столику? По молитві і короткому поясненні питань почались перегони думки, часу і швидкости пера.

На цьому, проте, не скінчилось. 7-го червня наново засіла комісія у згаданому вже складі до усних матуральних іспитів, що тривали дванадцять годин. Знову щира молитва, підбадьорюючe слово д-ра Федоренка, поважна постава учнів. Почались іспити, всуміш із відпочинком, із української історії, географії, культури, мови і літератури.

Кінець матури; коротке засідання комісії; зрівноваження оцінок; і на іспитову залю входять вже абсольвенти — випускники школи. Учителі відчувають биття занепокоєних сердець своїх „колишніх" учнів, які нетерпляче та з цікавістю чекають оцінок своєї праці багатьох років. Голова Комісії читає окремі загальні висліди іспитів, щиро складають признання за успіхи своїм учням вже „колишні" учителі, і — загальна радість та обійми серед ґрадуантів.

І ось стіну світлиці „Нашої Української Школи" у Домі Української Молоді прикрасило ще одно табльо, а на ньому світлини дванадцяти працьовитих і відданих своєму народові, шануючих свою мову і традицію учнів і учениць. Воно виконано мистцем Марією Винницькою, також абсольвенткою нашої школи.

Матуру здали: Романна Іванців, Василь Микиєвич, Маруся Зелінська, Володимир Вирста, Ірена Фуга, Іван Монтефюско, Галина Дубіль, Іван Міджак, Христина Теремеш, Марія Ребенська, Леся Крих і Христина Фуга. Прізвища абсольвентів подані в такому порядку, як вони розміщені на матуральному табльо.

Батьки філядельфійських і феніксвільських учнів зорганізували святкове закінчення шкільного року і прийняття для матурантів.

У суботу, 12-го червня, в соборі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії Владика Василь Лостен у асисті Івана Попеля — катехита „Нашої Української Школи", і о. Івана Бекеджа — пароха і душпастиря учнів із Феніксвіл, відправив співану Службу Божу в намірені української шкільної молоді. Молодечий хор із парафії свв. Петра і Павла у Феніксвіл співав Службу Божу. Невимовний діялог між Владикою і хором, питомий тільки українському обрядові, звучав немача розмова вірних із самим Творцем у величному Соборі, гордості всього Українства Америки.

По Службі Божій відбулась роздача свідоцтв і обід матурантів, який знову звеличав своєю присутністю великий приятель „Нашої Української Школи" Владика Василь, який уділив свого благословення окремо представленим йому випускникам школи і побажав їм дальших успіхів у праці для себе, Церкви і народу.

Увечері того ж дня заходами Батьківського Комітету відбувся великий Матуральний Баль, до успіху якого багато спричинилися пп. С. Вишинський — голова, Міджак, Дубіль, Юрчак і батьки матурантів. Майже дві тисячі людей були свідками вручення дипломів дванадцятьом ґрадуантам, що протягом років працювали, щоб здобути якнайбільше знання про свій народ і далеку Батьківщину. Під звуки маршу оркестри „Рушничок" на залю входили абсольвентки у супроводі юнаків і абсольвенти в супроводі юначок. Їх поодиноко викликала пані Христина Кульчицька, член Шкільної Ради УККА, директор школи д-р Олег Лужницький вручав дипломи під рясні оплески публіки. Прегарно виглядали матуристки у довгих сукнях часто з українськими мотивами, а матуранти в темних одягах під час їхнього танцю. Це було гарне свято.

Ті учні, що вже цього шкільного року вступлять у сліди своїх попередників, і всі нижчі кляси „Нашої Української Школи" знову почали шкільний рік. 11-го вересня знову пролунала молитва із Храму Непорочного Зачаття із уст катехита школи о. Івана Попеля, колишнього учня і матуранта цієї ж школи о. Романа Мірчука. Знову радісна зустріч, щирі молитви, щоб „Мудрість була своя".

Богдан Тодорів

80-ліття Ірини Решетилович

Український Музичний Інститут у Детройті вшанував 80-ліття життя та понад 50-літню працю в ділянці музики своєї членки, Ірини Решетилович, влаштовуючи їй фортепіяновий речиталь у неділю, 26-го вересня ц. р. Комітет пань, матерів кол. учнів Ювілятки, приготовив прийняття в її честь, яке відбулося зараз після концерту в залі УАО.

У програмі концерту були такі твори: Соната Аппасіоната Бетговена, Прелюдія, Ноктюрн і Етюд Шопена, Інтермеццо Брамса, дві Прелюдії Барвінського, Листок до альбому і Гумореска Людкевича та Друга рапсодія Лисенка. Концерт тривав одну годину і 15 хвилин, і то майже безперервно. Ювілятка виказала, у виконанні творів, знання стилю кожного композитора, велике чуття у передаванні настроїв та молодечий темперамент. Приявні гості, а їх було близько 200, щиро оплескували концертантку, і вона виконала для них ще один наддаток. Учні УМІ подали їй два коші квітів, один від УМІ, другий від батьків учнів.

Вечір відкрив представник УМІ в Детройті Б. Лончина та попросив інж. В. Колодчина перевести післяконцертову програму вечора. Перший промовець, д-р Лончина, накреслив життя і працю Ювілятки: її музичні студії в Самборі, Києві і Львові; її педагогічну й акомпаньяторську діяльність у Галичині, Німеччині й Детройті; її енергію й запал та любов до музики.

Усні привіти склали: о. крил. І. Прокопович, о. Бернард Панчук, мгр Р. Дигдало (від Окружної Ради СУА), п. Кобаса (від 26-го Від. СУА), С. Щуровський (від „Самопомочі"), А. Ромах (від ФКУ), Р. Дацко (від Українського Національного Музею). Прийшла теж телеграма від президента УМІ М. Байлової та кілька письмових привітів. На кінець промовляла Ювілятка, дякуючи всім за цей вечір, та висловлюючи свої думки про музику.

Перед прийняттям внесено шампанський тост на честь Ювілятки і відспівано їй Многая Літа. Вечерю, яку приготовляли пані: Євич, Захарій, Никифоряк, Івасюк, Колодчин і Черниш, поблагословив о. Бернард Панчук, а кінцеву молитву провів о. крил. І. Прокопович.

Б. Л.

Замість квітів на свіжу могилу

Бл. п. д-ра ДМИТРА ТКАЧУКА

людини високошляхотної і жертвенної, нашого довголітнього лікаря - опікуна, вчителя та щиросердечного приятеля складаємо 100.00 дол. на Фонд Катедр Українознавства при Гарвардському Університеті

родина Маринюків
Трой, Міш.

Замість квітів на могилу нашого Батька і Дідуся

Бл. п.

ІНЖ. ЕВГЕНА БЕДРІЯ

складаємо 25.00 долярів на Фонд „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ"

донька — НЕОНІЛЯ Крамарчук з мужем ...
та внуками ЗЕНОН мол. і БОРИС

20.00 дол. зложила Орися Панчук

РОЗКОПКИ В КИЄВІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

долі Г. Ю. Івакін, де виявлено дерев'яний водопровід біля Покровської церкви — рештки невідомого храму. Це перша споруда післямонгольського часу, яку знайшли археологи.

Віднайшли також пам'ятку Житнього торговища. Тут відкрито катедральний католицький собор із давньоруських матеріялів, який збудували католики. Вони зруйнували давньоруські храми і споруджували з добутої цегли свої костьоли. Тут віднайдено великий фрагмент мармурової капітелі — подібний фрагмент зберігається у Софійському соборі. Археологи привезли зі собою свій подільський капітель і, склавши його разом із Софійським, побачили, що перед ними постала мармурова капітель. Софійську частину знайдено перед війною під час розкопок Десятинної церкви. Отже, капітель належала до витворів Десятинної церкви і розкололась 1240 року, коли монголо-татари зруйнували церкву.

Загін, очолюваний Я.Є. Боровським, почав розкопки у зв'язку з реставрацією будинку Трубецьких. Дослідження почали вести на першому поверсі. Коли одначе зірвали підлогу — відкрили, що прямо під нею залягає культурний шар X ст. Тут археологи віднайшли фундаменти загадкової і дуже оригінальної споруди у формі симетричного шестилисника. Поруч з нею була глибока яма, наповнена кістками биків. Знахідку цього роду інтерпретується як давнє язичеське капище, де спалювано кістки „священних" биків, яких кияни приносили в жертву своїм богам. Вfroблизу від капища знайдено жіноче поховання X ст., залишки дерев'яного саркофага, золоті нитки і намистини, гребінець з високомистецькою різьбою. Це все свідчить, що похована жінка походила з панівних клясів. Археологи, підіймаючись на другий поверх, знайшли ще одне поховання та велику господарську піч XII століття.

Знайшли також поруч загадкову споруду з часів Київської Руси — круглу будову — ротонду. Система кладки та цегла вказують на те, що її збудовано з початком XIII ст. Стіни з фундаментом збереглися на 1.5 метра. Іззовні ротонда прикрашена пілястрами. Праця біля ротонди продовжується.

На Подолі почались також розслідження (про що вже було писано в „Свободі" з дня 1-го жовтня в ч. 186) відомої архітектурної пам'ятки давньоруської архітектури — церкви „Пирогощі" (1132-1136 рр.), яка згадується у „Слові о полку Ігоревім".

Заплановано будову церкви в українському будучому селі на Фльориді

В Опопці, Орляндо, Фльорида, з нагоди відзначувань 200-річчя Незалежности ЗСА і 100-річчя приїзду перших українських поселенців на землі Вашінгтона, корпорація Лейк Мекой Окс, що її очолюють відомі українці — Степан Ковальчук та Володимир Демянчук, запланувала побудувати церкву-пам'ятник в лемківському або гуцульському стилі. Церква ця буде служити духовим потребам нашої оселі і рівнож буде ще однією атракцією для наших співжителів неукраїнців та українських гостей, які масово відвідують рідні атракції нашої оселі. Ця корпорація вирішила подарувати землю під будову цієї церкви, а В. Демянчук приобіцяв своїм коштом збудувати церкву-пам'ятник.

Корпорація відкрила нову секцію парцеляції в сусідстві, де буде приміщуватися церква, і цим дає нагоду за дешеву ціну збудувати меншу і дешевшу хату, щоб ті, що виїжджають на Фльориду на вакації чи сеньйори, або ті, що з економічних причин не можуть побудувати собі дому на місці їхнього замешкання, мали свій власний дім.

Думаємо, що побудова церкви-пам'ятника та будова таких домів на квітучій Фльориді, куди люди з'їжджаються з цілого світу — це добра і корисна думка.

Ця корпорація також може продати землю, щоб тут побудувати крамниці або доми для людей пенсійного віку. Сюди вже приїздили українці — професійні люди і хотіли побудувати дім для старших, питаючи скільки в нас емеритів. На жаль, ми не могли відповісти, не з тієї причини, що в нас їх немає, а тому, що в нас потрібно організації, щоб зайнялась цією справою. До нас щоденно надходять листи та телефони із запитами про нашу оселю, але тут треба бути комусь на місці, щоб цією справою займатися чи принаймні перевести реєстрацію, кому такі доми були б потрібні. Вже витрачено час на різних зборах і дискусіях, а за той час не один емерит помер поміж чужими, очікуючи нашої допомоги.

Тому запитуємо українське зорганізоване громадянство, як довго ми ще будемо тільки радитися над тією болючою справою? Чи не найвища пора приступити до діла, а тим самим допомогти своїми вказівками нашим приватним людям бизнесменам дещо в тій справі зробити.

Степан Ковальчук

НЮЙОРКСЬКИЙ МУЗЕЙ ПРОДАЄ ЕТНІЧНІ КОСТЮМИ

Преса інформує, що багато культурних інституцій вже беруть участь у продажу етнічних костюмів, ювелірних виробів, ручних торбинок, порцеляни тощо. В новому каталозі Метрополітального музею подані моделі російського жіночого плаща з капюшоном, накидки, вкритої мереживом, і кавказького башлика. Російські речі виставлено для продажу в музеї під написом "The Glory of Russian Costume".

Цей музей буде відкритий від 9-го грудня 1976 до серпня 1977 р. Преса пояснює, що „росіяни" вживають башлик (це своєрідний „гуд" з довгими кінцями) для охорони проти вітру й морозу, окутавши ним голову і шию, або як тюрбан, чи насувають його на лице. Можна башликом і підперізуватися, а капюшон уживати як кишеню. Башлики продаються по 45 дол., блюзи по 110 дол. Є там і єгипетська „ґалябія" (кафтан) з єгипетської бавовни й інші речі.

Чи не поцікавитися б нашим паням, зорганізованим у різних українських жіночих організаціях, і спитати, чи не могли б там бути виставлені для продажу українські народні жіночі мережані костюми, емалія, гуцульські дерев'яні різьблені й інкрустовані вироби і т. д. Кілька літ тому я був запримітив в Енциклопедії Брітаніці під гаслом „вишивка" кольорові взірці вишиваної жіночої ноші презних народів, але не бачив там українських, хоч українскі набагато кращі. Я потелефонував був до нашої жіночої організації про те і спитав, чому хто заздалегідь не подбав, щоб і українці були згадані в тій рубриці. Мені відповіли, що „ми не знали". Не знаю, чи в новому виданні енциклопедій під гаслом „емброідер" є вже подані й українські вишивки, бо нового видання Енциклопедії я не мав ще нагоди бачити.

Михайло Лотоцький

Рем Багаутдин

Українське образотворче мистецтво на еміграції збільшилося на одну творчу індивідуальність, коли в 1972 році Рем Багаутдин, татарин по національности, перейшов австрійський кордон на Захід і коли в 1973 році виступив на 19-ій річній виставці ОМУА в Ню Йорку. Те, що він показав на виставці в Америці, а згодом в Канаді відразу опридінило його до української культури. Та й зовсім природно, Рем Багаутдин—вихованець української землі і українського народу від раннього дитинства та й української культури, її історії, її мистецтва. Його мистецьке дозрівання припало на час короткотривалої політичної "відлиги" в СССР, на час, коли маленьке „отеплення" дало багаті сходи „квітки дрібної" шестидесятників. Як студент Київського мистецького інституту, а потім як член Спілки художників УССР належав до того гурту українських мистців, що накинуту тезу соціялістичного реалізму про мистецтво, „соціялістичне змістом і національне формою" взяли без діялектики, а прямо почали шукати, як колись школа Бойчука, національних традицій, стилевих форм, які говорили б про національну форму мистецтва, хай би і на службі „соціялістичного змісту".

Пошуки та знахідки не тривали довго. Паморозь московського шовінізму скоро заморозила прояви культурної весни в Україні. Оце й було причиною, що Рем вибрав волю. Йому було тісно. Він справжній мистець вийшов у той світ, де міг би, хоч і в голоді та холоді, але вільно, виявити все, що відчуває потрібним сказати не лише від себе, але й того народу, що дав йому своє серце і спільну долю. Сьогодні вільний Рем Багаутдин може говорити не лише про національну форму, але й послідовно зі здоровим глуздом без ленінської діялектики про національний зміст своїх товарів. Бо ж згідно з теорією Гегеля, батька діялектики, форма є нічим іншим як виявом змісту.

Треба було Ремові трьох років часу, ніби замовкнути, ніби згубитися з овиду українського культурного життя. Дехто думав, можливо, що Рем потонув у бурунах життьового моря його розкошів, або злиднів. Та не з тих Рем, щоб потонути. Рем працював. Влаштувався у Торонті в старій покинутій фабриці, збудував майстерню, і жив життям справжньої творчої людини.

Озброєний різними техніками ще з Київського мистецького інституту, кував у міді, алюмінії та в бронзі історію України, її славу, її минуле. Виковував Київську Русь, що її присвоїла в опінії світу Москва, наш історичний початок, від якого пішла козацька і сучасна Україна.

Релігійній тематиці присвятив Рем понад десять творів-рельєфів, кованих у згаданих вже матеріялах. Стільки ж творів присвятив історії України-Руси, князеві Володимирові, хрищенню киян, княгині Ганні, Ярославу Мудрому, князеві Ігореві, Мономаховичам, княжим дружинникам. Третій цикл творів, присвячений мітології та народнім віруванням. Врешті — українському побутові.

Рем Багаутдин вивчив українську історію, культуру і людину. Вивчив стилі української культури від найдавніших часів, з якою можна познайомитись. Вслухався у духовий її ритм, щоб знайти такі форми її особливости, щоб вона заговорила не лише по-українському, але й по-сучасному. У його творах є щось із спадщини скитської плоскорізьби, що залишила сліди на фігурках Мартинівського скарбу антського періоду нашої історії, щоб із різьби Київської Руси, а навіть в деяких творах елементи барокко. Зрештою, наш час, що визволився з натуралістичної дрібничковости, радо завертає до чіткости форми епох, що виразно висували ідеї, матеріялізували їх без зайвих реалій.

Буває, що чужинець глибше спостерігає націю, у яку входить, як автохтон, що пов'язаний з нею тільки органічно, а менше свідомо. Гоголь краще показав москалів у літературі, як будь-який родовитий москаль. Це ж Бернард Шов зробив у англійській літературі, хоч прийшов з ірляндського народу. Матейко і Коссак сказали багато полякам про них, чого самі не бачили, як Освальд Бурггардт українцям.

Треба привітати в українській культурі справжнього її творця в особі Рема Багаутдина.

Богдан Стебельський

Повідомлення

Громадська Рада Українського Села у Ґлен Спей, відбула свої річні Загальні Збори, дня 14-го серпня ц. р., о год. 3-ій по полудні, в церковній залі св. Володимира в присутності українських громадян-мешканців і властителів площ, з таким порядком нарад: відкриття, вибір президії і схвалення порядку нарад, відчитання протоколів з попередніх загальних зборів; поодинокий звіт уступаючого Комітету Громадської Ради; звіт Контрольної Комісії; дискусія над звітами; уділення абсолюторії уступаючій управі; вибір нового ділового Комітету Громадської Ради, та Контрольної Комісії; внески і запити.

Зборами провадила президія — Петро Мельник — предсідник, і інж. Петро Саляк — секретар. Одноголосно вибрано нових кандидатів поданої листи, а саме: інж. Аполінарій Осадца — голова, Данило Мох — діловий заступник голови, д-р Евген Грабарчук — другий заступник голови, інж. Всеволод Саленко — третій заступник голови, Ярослав Ґавур — секретар, Йосиф Ляхович — скарбник, Евгенія Боднар — пресова референтка, Григорій Журавель — імпрезовий референт, Ігор Раковський мол. — референт молоді, Іван Баран — вільний член, Йосиф Харина — вільний член, проф. Тарас Гунчак — вільний член. Контрольна комісія: д-р Богдан Кекіш, мгр Михайло Кіндрачук, Яким Саляк.

У суботу, 4-го вересня ц. р., о год. 11-ій ранку, відбулося засідання нової Управи Громадської Ради, де обговорено важливі справи зв'язані з нашим селом. Намічено також новий плян праці на наступний рік. Громадська Рада має велике завдання у житті української громади у Ґлен Спей. Вона заступає нас і репрезентує в американських урядах, як рівнож бере активну участь в політичному житті цієї округи.

За діловий Комітет
Громадської Ради:

Голова:
Архітект Аполінарій Осадца
Секретар:
Евгенія Боднар